

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ
เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*
THE DEVELOPMENT OF AN INTEGRATED SUPERVISION MODEL
TO PROMOTE ACTIVE LEARNING MANAGEMENT SKILLS OF THAI
LANGUAGE TEACHERS IN THE OFFICE OF CHIANGRAI PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

สายสวัสดิ์ วิทยาก็ค

Saisawalee Withayapak

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

Chiang rai Primary Educational Service Area Office 1, Thailand

E-mail: sainaam.sor@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนา
รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพ
ของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ภาษาไทย 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัด
การเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย 4) ประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ
แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ใช้รูปแบบการวิจัย
และพัฒนา รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ และแบบประเมิน กลุ่มตัวอย่าง คือ
ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ครูภาษาไทย 30 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test ผลวิจัย พบว่า 1) เป็นรูปแบบการนิเทศที่สร้างโดยการบูรณาการ
การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงช่วยเหลือ
แนะนำ ส่งเสริม ปรับปรุงการสอนให้เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้ข้อมูลย้อนกลับจนสำเร็จ
ตามจุดหมาย 2) ได้รูปแบบการนิเทศ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผนกำหนดทิศทาง ขั้นการ
ปฏิบัติการนิเทศ และขั้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนา โดยรูปแบบการนิเทศและคู่มือมีความเหมาะสม
ในระดับมาก 3) ครูมีความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้

* Received 14 September 2022; Revised 23 September 2022; Accepted 26 September 2022

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับมากที่สุด มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) ครูพึงพอใจมากที่สุดต่อรูปแบบการนิเทศที่สร้างขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ, การนิเทศแบบบูรณาการ, การพัฒนารูปแบบการนิเทศ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The objectives of this research article were to 1) Study the basic information necessary to develop an integrated supervision model to promote active learning management skills of Thai Language teachers who are under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1 2) Build and examine the quality of the integrated supervision model to promote active learning management skills of Thai Language teachers 3) Study the results of using an integrated supervision model to promote active learning management skills of Thai language teachers. 4) Assess the teachers' satisfaction with the integrated supervision model to promote active learning management skills of Thai language teachers. Used a research and development model. The research instruments consisted of an interviews, tests and assessments. The samples consisted of 9 qualified and 30 Thai language teachers, acquired by Purposive Sampling. The data were analyzed using mean, standard deviation and t-test. The results showed that 1) It is a supervision model created by integrating clinical supervision, Intellectual supervision and mentoring supervision that aims to help, recommend, promote and improve active learning management teacher's skill and provide feedback until the goal is achieved. 2) The supervision model consisted of 3 steps, these are directional planning, Supervisory Management and learn to develop. The supervision model and manual of the supervision model were appropriate at a high level. 3) Teachers have knowledge of active learning management skill after applying the model, it was statistically significantly higher than before at the .05 level. They can write a learning management plan, have an active learning management skill at the highest level and have a good attitude towards active learning management. 4) Teachers were most satisfied with the supervision model created by the researcher.

Keywords: Supervision Model, Integrated Supervision, Developing Supervision Model, Active Learning Management

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีความสุขกับการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาแนวพิพัฒนนิยม (Progressivism) อยู่บนฐานทฤษฎีกลุ่มความคิดความเข้าใจ (Cognitivism) กลุ่มสร้างความรู้ (Constructivism) ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิต (วิชรา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560) ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2542) การจัดการเรียนของครูในประเทศไทยต้องจัดการเรียนรู้ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่อยู่นิ่งกระตือรือร้นและคิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา (Active Learner) สร้างบรรยากาศในห้องเรียนเป็นห้องเรียนแห่งความสงสัย อยากเรียนอยากรู้อยากหาคำตอบ (Community of Inquiry) มุ่งหวังให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ ที่จะนำไปสู่การผลิตนวัตกรรม การสร้างอาชีพและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากความสนใจรายบุคคล และจากการรวมตัวของผู้เรียน ที่มีแรงผลักดันเป็นทีม เช่น ทีมที่มีนวัตกรรมเป็นจุดเน้น (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2559) ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในโมโนทัศน์ที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้งเกิดความรู้ที่คงทนถาวร ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ เกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นและสามารถบูรณาการความรู้ที่เกิดจากการลงมือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งต้องอาศัยการนิเทศการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ การนิเทศการศึกษาจึงควรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อช่วยให้ครูผู้สอนที่เป็นผู้รับการนิเทศมีเจตคติที่ดี มีบรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้จัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลมาตรฐานสถานศึกษาของโรงเรียน แต่การนิเทศในปัจจุบันยังมีปัญหาอยู่ เช่น ขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ ขาดเครื่องมือนิเทศ ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณ สถานศึกษานิเทศก์มีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลานิเทศ การนิเทศไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจ ขาดการสนับสนุน ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงาน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2554); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วิจัยพบว่า คุณภาพของเด็กยังไม่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา, 2552) มีสาเหตุมาจาก ครูยังขาดเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วทำให้เกิดกระบวนการคิด แม้สถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศภายในแต่เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง โดยทั่วไปมักใช้การนิเทศเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่ช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดเทคนิค วิธีจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ หากผู้นิเทศใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายมาช่วยชี้แนะครูผู้สอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้ครูมีภาวะทางวิชาการ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงาน ประสานความร่วมมือแก้ปัญหาการเรียนการสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยยึดหลักการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครู ความร่วมมือ และยึดหลักการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

จากการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่ผ่านมา พบว่า ครูผู้สอนร้อยละ 75 จัดการเรียนรู้แบบบรรยาย แบบสาธิต สอนตามหนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นวิธีการสอนแบบเดิม และแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้ให้ความรู้มากกว่า ขาดความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ ขาดเทคนิคการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ละทิ้งหน้าที่สอนไปทำงานอื่น วัดประเมินผลไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2561) ดังผลสำรวจของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) พบว่า ครูใช้เวลาสอนไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนจนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเวลาสอนของครูในประเทศไทย 200 วันต่อปี ภาระงานนอกห้องเรียนถึงครูออกห้องเรียนสูงถึง 84 วัน (ร้อยละ 42) ทำให้ครูไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อหรือชุดการสอนที่เหมาะสมที่จะเพิ่มการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียน (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.), 2557) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวว่าการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลของครูยังเน้นเนื้อหาและความจำ ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องไปเรียนพิเศษเพื่อเตรียมตัวทดสอบระดับชาติ ซึ่งต้องนำผลการสอบไปใช้ในการเรียนต่อ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงมาบูรณาการใช้ในการช่วยเหลือ ชี้แนะ แนะนำ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, 2563) เพราะการนิเทศแบบคลินิกตามแนวคิดของโคแกน (Cogan, M., 1973) เป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยตรง มีการสังเกตการสอน และการวิเคราะห์ข้อมูลการสอน รวมถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศ ซึ่งมีการพบปะเผชิญหน้ากันและ

รับคำแนะนำไปใช้ได้เหมาะสม แก่ไปตามจำเป็นของผู้รับการนิเทศแต่ละแห่ง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน รวมถึงการนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (Cognitive Coaching) ตามแนวคิดของอาเธอร์ และแกร์มตัน (Costa, A. L. & Garmston, R. J., 2002) เป็นการนิเทศที่ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาความรู้ และศักยภาพของตนด้วยตนเองให้สูงขึ้น มีการส่งต่อความสำเร็จ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จขององค์กร เกิดคุณลักษณะของผู้ที่มีการนำตนเอง คือ เป็นผู้ดูแลติดตามตนเอง เป็นผู้กำกับตนเองให้ดำเนินตามแผนงานที่กำหนด มีการไตร่ตรองสะท้อนคิด และเป็นผู้พัฒนาปรับปรุงตนเอง เพื่อให้ครูมีความเป็นเลิศทางปัญญา พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพพร้อมกับเพื่อนครูหลากหลายอายุและความสามารถ ร่วมกันพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นผ่านความร่วมมือปรับปรุงพัฒนาจากการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ตามแนวคิด ของโทมัสและสมิธ (Thomas, W. & Smith, A., 2009) ก็เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการนิเทศ เพราะเป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศให้คำปรึกษา คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้นิเทศที่มีประสบการณ์มากกว่าให้ความช่วยเหลือผู้รับการนิเทศที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ให้ได้รับการพัฒนา มีการยอมรับและไว้วางใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมผู้รับการนิเทศให้มีศักยภาพสูงขึ้น

จากหลักการแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการสอนของครูภาษาไทยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จึงคิดสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาไทย โดยนำการนิเทศแบบคลินิก (Clinic Supervision) การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (Cognitive coaching) และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) มาบูรณาการกัน เพื่อสร้างเป็นรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ ช่วยเหลือครูให้จัดการเรียนรู้เชิงรุกได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอนตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ดำเนินการ 2 วิธีย่อย ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร ดำเนินการ ดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการศึกษา รูปแบบการนิเทศ สมรรถนะ และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลทบทวนเอกสาร และบันทึก (Document and record review)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ พฤศจิกายน 2562 - ธันวาคม 2562 โดยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ฐานข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา รูปแบบการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ องค์ประกอบเกี่ยวกับการนิเทศ แนวคิดการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ผู้วิจัยรวบรวมได้

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการ ดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีคุณสมบัติ คือ มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เรื่องความคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพโดย 1) ศึกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2) กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย 3) นำประเด็นการสัมภาษณ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และความเหมาะสมในการใช้ภาษา และให้ข้อเสนอแนะ 4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการนิเทศ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นสัมภาษณ์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แบบสัมภาษณ์

จำนวน 7 ข้อ ที่มีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 1 และ 6) นำแบบสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปสัมภาษณ์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ช่วง 1 - 3 มกราคม 2563

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัย ด้านละ 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนกำหนดทิศทาง (D: Directional planning) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ (S: Supervisory Management) ขั้นตอนที่ 3 เรียนรู้เพื่อพัฒนา (L: Learn to develop) 2) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด คือ 2.1) แบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนที่เป็นปลายเปิด ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศ 3 คน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ด้วยสูตร Rovinelli, R. J. & Ambleton, R. K. (Rovinelli, R. J. & Ambleton, R. K., 1997) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และ 2.2) แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เป็นแบบมาตราประมาณ ค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศ 3 คน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ด้วยสูตร Rovinelli, R. J. & Ambleton, R. K. (Rovinelli, R. J. & Ambleton, R. K., 1997) ได้ค่า IOC เท่ากับ 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ มกราคม 2563 นำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศ 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้รายข้อ และภาพรวม ซึ่งกำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 70 หรือตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นครูภาษาไทย จำนวน 70 คน ที่สมัครเข้ารับการอบรม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรครูที่มีอายุราชการน้อยกว่า 3 ปี จำนวน 10 คน อายุราชการช่วง 4 - 9 ปี จำนวน 10 คน และ อายุราชการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน 3 คน เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปได้ 20 ข้อ ได้ค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.46 - 0.70 และค่าอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง 0.26 - 0.53 และได้ค่าความเชื่อมั่นวิธีวิธีการของคูเลอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้เท่ากับ 0.86 2) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .98 และ 3) แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543) เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ .96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ในระหว่างวันที่ 28 - 29 มกราคม 2563 โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design (วรรณดี ม้าลำพอง, 2551) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ดำเนินการนิเทศตามคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประชุมชี้แจง เกี่ยวกับจุดประสงค์ของการนิเทศแบบบูรณาการ และการอบรมพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย 2 วัน รวม 12 ชั่วโมง โดยวัดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนและหลังการทดลอง ระยะที่ 2 การนิเทศ ติดตามเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย และประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ระยะที่ 3 จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผล การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และวัดเจตคติของครูกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนการใช้รูปแบบกับหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) นำคะแนนประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย และผลการวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูภาษาไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 3 คน แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ครูกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน ตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมนำเสนอผลงานการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ผลงานสู่ผู้สนใจตามกระบวนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 ของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยที่ยอมรับได้ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

ผลการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า เป็นการนำเทคนิคนิเทศ 3 แบบมาบูรณาการกัน คือ การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ทั้งนี้

เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมกับความแตกต่างของประสบการณ์การสอนของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ได้ 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนกำหนดทิศทาง (D: Directional planning) 2) การปฏิบัติการนิเทศ (S: Supervisory Management) 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนา (L: Learn to develop) เป็น การนิเทศเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยที่ความเหมาะสมกับบริบท ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รูปแบบการนิเทศแบบ บูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยภาพรวมมีความเหมาะสม ระดับมาก โดยหัวข้อการนำแนวคิดมาพัฒนารูปแบบมีความเหมาะสม ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความ เหมาะสมมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆ มีความเหมาะสมระดับมาก คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยภาพรวมมีความ เหมาะสมในระดับมาก โดยหัวข้อแนวทางการศึกษาเอกสารแสดงถึงสิ่งที่เกิดกับผู้สนใจ และ ศึกษาคู่มืออย่างชัดเจนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูภาษาไทย ที่แสดงให้เห็นถึงทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย พบว่า 2.1) ด้านความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากผลการทดสอบก่อนการทดลอง คะแนนความรู้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.57) โดยหัวข้อการกำหนดกิจกรรมเน้นการเรียนรู้เชิงรุกและสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) และด้านทักษะการจัด การเรียนรู้เชิงรุก หัวข้อจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสม มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45) และ 2.3) เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่าครูมี เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยในหัวข้อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาการคิด ระดับสูงด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ได้ค่าเฉลี่ยเจตคติระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบ บูรณาการเพื่อส่งเสริม ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ภาพรวมมีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D = 0.08) โดยรายการประเมิน หัวข้อการนิเทศแบบ บูรณาการเป็นการนิเทศที่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูได้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D = 0.51)

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่พบว่า เป็นการนำเทคนิคนิเทศ 3 แบบมาบูรณาการกัน มีความสอดคล้อง เหมาะสมที่จะนำมาแก้ไข พัฒนาทักษะการสอนของครูได้ตรงกับสภาพปัญหาของครูที่มีภาระงานอื่นมาก ใช้เวลาทำงานอื่นถึง 84 วัน คิดเป็นร้อยละ 42 ของวันเปิดเรียน (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.), 2557) ครูไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และครูมีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมาก โดยที่การนิเทศแบบคลินิกเน้นการปรับปรุงการสอนในห้องเรียนจากการสังเกตการสอน การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญาเน้นการเสริมปัญญาด้านการสอนด้วยการสะท้อนคิดแบบตรงกับพฤติกรรมการสอนที่ไม่ใช่การสอนเชิงรุกหลังจากที่ผู้นิเทศสังเกตการสอนของครู และสุดท้ายใช้การนิเทศแบบพี่เลี้ยงโดยใช้กลุ่มครูที่มีประสบการณ์สอนมากช่วยเหลือ แนะนำแก่ครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่าการบูรณาการเทคนิคนิเทศ เป็นการเรียนรู้ไปพร้อมกันร่วมกันในเวลาที่ครูมาช่วยครูปรับการเรียนการสอนได้จริงในพื้นที่ทำงานปกติ สอดคล้องกับการวิจัยของ Rizzo, J. F. ที่พบว่า ครูและศึกษานิเทศก์มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการเข้าใจพื้นที่การนิเทศ รู้จักสภาพปัจจุบันและความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศไม่ได้มาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว แต่การดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการนิเทศ (Rizzo, J. F., 2016)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการสร้างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย ผู้วิจัยสร้างโดยการบูรณาการการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยงตามหลักการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษาหารือวางแผนวิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย รวมทั้งผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) เจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม จึงได้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันของครูตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ที่เน้นให้มีการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังได้ศึกษากระบวนการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ร่วมพิจารณาแนวคิด และกระบวนการนิเทศที่เหมาะสมกับรูปแบบการนิเทศแบบ บูรณาการที่ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่เป็นผู้ให้คำชี้แนะ จึงส่งผลให้ผลการวิจัยในชั้นตอนนี้ มีผลตามที่กล่าวมา

3. ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของกลุ่มตัวอย่างที่พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของกลุ่มตัวอย่าง ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก เป็นเพราะว่า รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่สร้างขึ้นมีความน่าสนใจ ครูมีส่วนร่วม วางแผนวิเคราะห์ ร่วมปรึกษาหารือ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้จริง ทั้งยังผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนที่น่าเชื่อถือทำให้ครูมีความ มั่นใจ ในรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี การเปลี่ยนแปลงที่ วัชรรา เล่าเรียนดี ได้เสนอแนวทางเพื่อการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า การมีส่วนร่วม ของผู้ปฏิบัติงานจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมง่าย (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2550) สอดคล้องกับผลศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษาของ วัชรรา เครือคำอ้าย ที่พบว่าหลังจากการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนที่พัฒนาขึ้น ครูผู้นิเทศหรือครูที่ เลี้ยงมีสมรรถนะการนิเทศ ที่ส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ การนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น และมีการส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วัชรรา เครือคำอ้าย, 2552)

4. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากว่า เมื่อครูได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตาม ที่กำหนดในรูปแบบการนิเทศนี้แล้ว เกิดความมั่นใจในการจัด การเรียนรู้เชิงรุก สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกได้ นำไปใช้ในห้องเรียนแล้วได้ผลดี ตามเป้าหมายทำให้ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบมากที่สุดดังกล่าว เป็นไปตามทฤษฎีแรงจูงใจ ของ Herzberg, F. ที่ว่า ความชอบและรักงาน สามารถกระตุ้น ให้เกิดความพึงพอใจ สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากแต่ละคน จะไม่ขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารโดยตรง แรงจูงใจเป็นปัจจัยที่ใช้ในการบำรุงจิตใจอย่างดีที่สุด ช่วยขจัดความไม่พอใจ ต่าง ๆ ได้ แต่จะไม่สามารถสร้างความพึงพอใจได้ ดังนั้น ในกระบวนการจูงใจที่ต้องการสร้างให้ เกิดแรงจูงใจที่ดี จึงต้องจัดปัจจัยหนุน พร้อมกัน คือ ปัจจัยที่ใช้บำรุงจิตใจ (สภาพแวดล้อม) และปัจจัยที่จูงใจได้ของงานที่ทำเพื่อขจัดความไม่พึงพอใจ ออกไป (Herzberg, F., 2001) และ สอดคล้องกับผลวิจัยของเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครู

วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งพบว่า ครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่ นิเทศ และครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด (เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย, 2552)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูภาษาไทย ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการระหว่าง การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง เพื่อใช้ในการ ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทย โดยมีกระบวนการนิเทศ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนกำหนดทิศทาง 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการนิเทศ และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศว่ามีความเหมาะสม ระดับมาก สามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อน การใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างเหมาะสมใน ระดับมากที่สุด มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ การนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูภาษาไทยระดับมาก ที่สุด ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ต้องศึกษากระบวนการของรูปแบบและคู่มือการใช้ รูปแบบให้เข้าใจและดำเนินการตามคู่มือการใช้รูปแบบอย่างเคร่งครัด 2) ควรให้เวลากับการ ฝึกปฏิบัติขณะดำเนินการอบรมภายใต้การชี้แนะ ช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อเสนอแนะการ วิจัยครั้งต่อไป 1) ใช้ควรใช้ส่งเสริมทักษะอื่นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยนำรูปแบบ นิเทศอื่นๆ มาบูรณาการเพิ่มให้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุที่พบ 2) ควรมีการศึกษา ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น. การพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนาเทคนิคแนวใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 31(2), 149-166.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณวิ ม้าลำพอง. (2551). การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วชิรา เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วชิรา เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ปจำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. (2561). รายงานผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ 2561. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). การพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. (2563). ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงระบบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.). (2557). กิจกรรมภายนอกชั้นเรียนที่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- Cogan, M. (1973). Clinical Supervision. Boston: Houghton Mifflin.
- Costa, A. L. & Garmston, R. J. (2002). Cognitive coaching foundation seminar learning guide. (5th ed). Highlands Ranch, CO: Center for Cognitive Coaching.
- Herzberg, F. (2001). Work and the nature of man. New York: World.

- Risso, J. F. (2016). Teacher's and supervisor's perception of current and experiences. Retrieved January 16, 2016, from <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fulleit/3118327>
- Rovinelli, R. J. & Ambleton, R. K. (1997). On the use of content Specialists in the assessment of Criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal for Education Research*, 2(1997), 49-60.
- Thomas, W. & Smith, A. (2009). *Coaching Solutions: Practical Ways to Improve Performance in Education*. Mooreabin, Victoria, Australia: Hawker Brownlow Education.